

KRAJOWY PLAN ODBUDOWY ZASOBÓW PRZYRODNICZYCH

RÓŻNORODNOŚĆ I POPULACJE OWADÓW ZAPYLAJĄCYCH
(ART. 10)

POLSKA

projekt, wersja 1.0

Spis treści

Wprowadzenie	4
Część B – Podejście krajowe do realizacji celów i wypełniania obowiązków w zakresie odbudowy, w podziale na artykuły	6
10. Różnorodność i populacje owadów zapylających (art. 10)	6
10.1. Podejście krajowe i informacje kontekstowe	6
10.2. Ukierunkowany plan odbudowy zasobów przyrodniczych	7
Część C – Środki	8
Środek odbudowy nr 1 - Ochrona i odbudowa siedlisk dzikich owadów zapylających na obszarach wykorzystywanych rolniczo	8
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	8
14.1. Informacje podstawowe	8
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	9
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	9
14.4. Jednolity opis środków	11
14.5. Informacje przestrzenne	11
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	12
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	13
Środek odbudowy nr 2 - Ochrona siedlisk dzikich owadów zapylających na obszarach objętych ochroną (parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000)	15
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	15
14.1. Informacje podstawowe	15
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	16
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	16
14.4. Jednolity opis środków	18
14.5. Informacje przestrzenne	19
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	19
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	21
Środek odbudowy Nr 3 - Włączenie terenów infrastruktury liniowej i im towarzyszących w system "zielonej infrastruktury" dla dzikich owadów zapylających	22
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	22
14.1. Informacje podstawowe	22
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	23
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	23
14.4. Jednolity opis środków	25
14.5. Informacje przestrzenne	25
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	26
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	27
Środek odbudowy Nr 4 - Zachowanie siedlisk dzikich owadów zapylających na obszarach zalesionych (w tym siedlisk pod elektroenergetycznymi liniami przesyłowymi)	29
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	29
14.1. Informacje podstawowe	29
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	30
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	30
14.4. Jednolity opis środków	32
14.5. Informacje przestrzenne	32
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	33
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	34

Środek odbudowy Nr 5 - Ograniczenie negatywnego wpływu hodowli pszczoły miodnej na populację dzikich zapylaczy	36
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	36
14.1. Informacje podstawowe	36
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	37
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	37
14.4. Jednolity opis środków	39
14.5. Informacje przestrzenne	39
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	39
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	41
Środek odbudowy Nr 6 - Ograniczenie wpływu inwazyjnych gatunków obcych (IGO) na dzikie owady zapylające	43
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	43
14.1. Informacje podstawowe	43
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	44
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	44
14.4. Jednolity opis środków	45
14.5. Informacje przestrzenne	46
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	46
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	48
Środek odbudowy Nr 7 - Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie roli dzikich owadów zapylających, zagrożeń i sposobów wspierania ich populacji	49
14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	49
14.1. Informacje podstawowe	49
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	50
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	50
14.4. Jednolity opis środków	52
14.5. Informacje przestrzenne	52
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	52
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	54

Wprowadzenie

Podobnie jak pozostałe państwa członkowskie Unii Europejskiej, Polska przygotowuje Krajowy Plan Odbudowy Zasobów Przyrodniczych (KPOZP), w którym zaplanuje i wskaże jak, kiedy oraz gdzie będą realizowane cele *Rozporządzenia (UE) 2024/1991 Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 24 czerwca 2024 r. w sprawie odbudowy zasobów przyrodniczych i zmiany rozporządzenia (UE) 2022/869* (ang. Nature Restoration Law, dalej: Rozporządzenie NRL).

Proces przygotowania KPOZP w Polsce koordynuje Ministerstwo Klimatu i Środowiska, które w tym celu powołało w listopadzie 2024 roku grupy robocze ds. poszczególnych typów ekosystemów. Jedną z tych grup była grupa robocza ds. populacji owadów zapylających, odpowiedzialna za opracowanie propozycji wkładu do KPOZP w tym zakresie, zgodnie z art. 10 Rozporządzenia NRL. Organizację grupy roboczej i koordynację jej prac powierzono Departamentowi Ochrony Przyrody Ministerstwa Klimatu i Środowiska, właściwemu m. in. do spraw inicjowania, opracowywania i wdrażania polityki oraz realizacji zadań w zakresie ochrony przyrody. Następnie prace były kontynuowane w Departamencie Strategii i Odporności Klimatycznej.

W składzie grupy roboczej znaleźli się przedstawiciele:

- Ministerstwa Klimatu i Środowiska,
- Ministerstwa Rolnictwa i Rozwoju Wsi,
- Głównego Inspektoratu Ochrony Środowiska,
- Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska,
- Dyrekcji Generalnej Lasów Państwowych,
- parków narodowych,
- jednostek samorządu terytorialnego,
- uczelni wyższych,
- instytutów naukowych,
- organizacji pozarządowych,
- edukatorów przyrodniczych.

Wśród analizowanych materiałów znalazły się m. in.:

- „Narodowa strategia ochrony owadów zapylających” z 2020 r., Greenpeace,
- „Krajowa strategii ochrony dzikich owadów zapylających”, 2026 (projekt),
- dane z Banku Danych o Zasobach Przyrodniczych GDOŚ,
- raporty z art. 17 dyrektywy siedliskowej, GIOŚ 2025 (i wcześniejsze),
- Standardowe Formularze Danych obszarów Natura 2000
- projekt aktu delegowanego KE dot. monitoringu owadów zapylających.

Przy formułowaniu środków odbudowy uwzględniono zgłoszone za pomocą ankiety opracowanej przez MKiŚ pomysły i uwagi dot. odbudowy populacji owadów zapylających. Wykorzystano także wyniki dyskusji poświęconych wdrażaniu Rozporządzenia NRL i odbudowie ekosystemów rolniczych i populacji owadów zapylających, które odbyły się podczas konferencji MKiŚ „Wdrożenie NRL i stan prac nad przygotowaniem Krajowego Planu Odbudowy Zasobów Przyrodniczych” (21-22 października 2025 roku).

Niniejszy materiał stanowi wynik prac grupy roboczej – projekt KPOZP w zakresie populacji owadów zapylających, w którym zaproponowano kierunki i środki odbudowy populacji owadów zapylających. Wdrażanie środków odbudowy planuje się na terenie całego kraju, w obrębie ekosystemów leśnych,

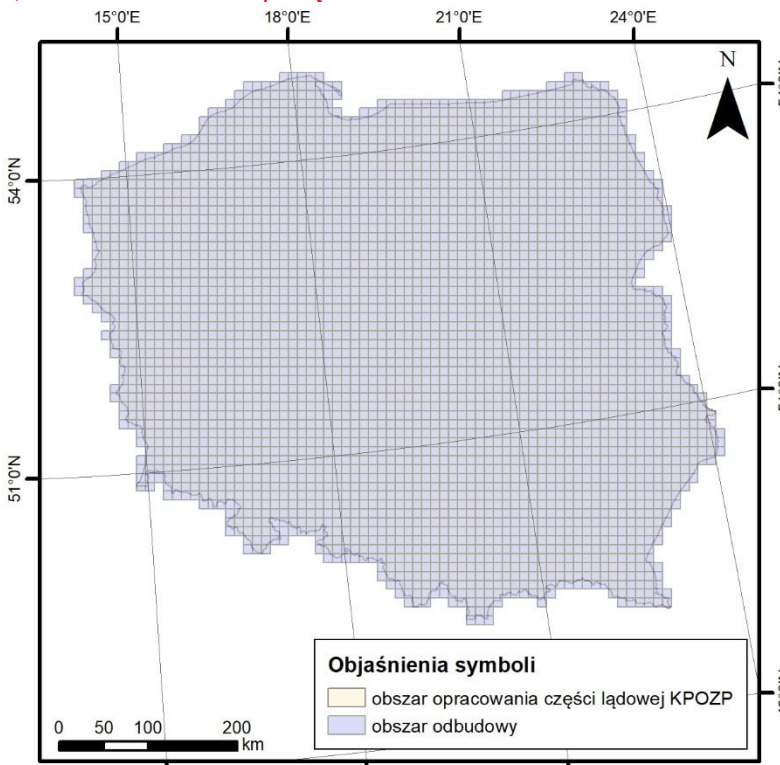
rolniczych, a także miejskich, co podkreśla kluczową rolę owadów zapylających w utrzymywaniu wysokiego poziomu bioróżnorodności niezależnie od kierunku wykorzystania terenu.

Materiał ten został przygotowany w układzie zgodnym z szablonem KPOZP udostępnionym przez KE poprzez *Rozporządzenie Wykonawcze Komisji (UE) 2025/912 z dnia 19 maja 2025 r. ustanawiające zasady stosowania rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2024/1991 w odniesieniu do jednolitego formatu krajowego planu odbudowy zasobów przyrodniczych*. Część pól ma charakter nieobowiązkowy, w związku z czym została wypełniona tylko wówczas, gdy uznano to za celowe na obecnym etapie.

Zapisy czarną czcionką stanowią część szablonu KPOZP oraz dodatkowe informacje wyjaśniające i nie stanowią treści polskiego KPOZP. Zapisy czerwoną czcionką stanowią wstępny polski projekt KPOZP w zakresie odbudowy populacji owadów zapylających, który udostępniamy w ramach prekonsultacji.

Część B – Podejście krajowe do realizacji celów i wypełniania obowiązków w zakresie odbudowy, w podziale na artykuły

10. Różnorodność i populacje owadów zapylających (art. 10)	
10.1. Podejście krajowe i informacje kontekstowe	
10.1.1. Podejście krajowe	
10.1.1.1. Podejście krajowe do realizacji celów i wypełniania obowiązków w zakresie odbudowy różnorodności i populacji owadów zapylających, oparte na najnowszych dowodach naukowych (art. 10) (nieobowiązkowo)	Ochrona dzikich owadów zapylających opiera się na rozpoznaniu, iż ta grupa zwierząt występuje niemal wszędzie – zarówno na obszarach nieprzekształconych bądź mało zmienionych przez człowieka (znajdujących się np. w granicach obszarów chronionych), jak i na terenach poddanych różnorodnej presji (np. lasy gospodarcze, tereny rolnicze, tereny zurbanizowane, ciągi komunikacyjne). Z uwagi na ich kluczową rolę w utrzymywaniu wysokiego poziomu bioróżnorodności, dzikie owady zapylające postrzegane są jako strategiczny zasób przyrodniczy, wymagający konsekwentnej i szczegółowo zaplanowanej ochrony oraz zintegrowanych, ukierunkowanych działań. Realizacja celu odwrócenia trendu spadkowego wymaga zatem wprowadzenia do praktyki użytkowania/zarządzania ww. obszarami elementów wspierających poprawę stanu populacji dzikich owadów zapylających. Realizacja ww. celu jest również spójna z działaniami podejmowanymi w celu osiągnięcia szeregu innych celów wskazanych w rozporządzeniu (art. 4, art. 8, art. 11, art. 12 oraz art. 13). Kluczowym dokumentem, który stanowi podstawę do planowania działań w tym zakresie jest projekt „Krajowej strategii ochrony dzikich owadów zapylających” (2026) przygotowany przez grono kilkudziesięciu ekspertów reprezentujących administrację publiczną, parki narodowe, samorządy, organizacje społeczne i instytucje naukowe, jak również edukatorów przyrodniczych. Materiałem wyjściowym do przygotowania ww. dokumentu była „Narodowa strategia ochrony owadów zapylających” z 2020 r. przygotowana przez Greenpeace, uzupełniona o najnowszą wiedzę naukową i propozycje konkretnych działań. Krajowe podejście zakłada realizację działań przyczyniających się do osiągnięcia co najmniej stabilnych trendów liczebności populacji dzikich owadów zapylających, w tym działań ukierunkowanych m. in. na: • ochronę i odbudowę siedlisk dzikich owadów zapylających na obszarach objętych ochroną, obszarach leśnych (grunty w zarządzie PGL LP) oraz wykorzystywanych rolniczo, • ograniczanie wpływu hodowli pszczoły miodnej oraz występowania inwazyjnych gatunków obcych na dzikie owady zapylające, • tworzenie i utrzymywanie sieci terenów „zielonej infrastruktury” sprzyjającej występowaniu populacji zapylaczy jako towarzyszącej infrastrukturze o charakterze liniowym, • budowę i wzmacnianie świadomości społeczeństwa na temat roli dzikich owadów zapylających, zagrożeń i sposobów wspierania ich populacji.
10.1.2. Zadowalające poziomy	
SEKCJA 10.1.2. NIE MA ZASTOSOWANIA DO PIERWSZEGO PLANU.	
10.1.3. Ocena skuteczności środków odbudowy (art. 15 ust. 3 lit. p))	

10.1.3.1. Proces oceny skuteczności wprowadzonych środków odbudowy (nieobowiązkowo)	Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków Opis procesu ustanawiania metody monitorowania, o której mowa w art. 10 ust. 2, zgodnie z art. 20 ust. 1 lit. g)
10.2. Ukierunkowany plan odbudowy zasobów przyrodniczych	
10.2.1. Zwiększenie różnorodności i odwrócenie trendu spadkowego populacji owadów zapylających do 2030 r. (art. 10 ust. 1)	
10.2.1.1. Orientacyjna całkowita powierzchnia objęta środkami odbudowy (art. 15 ust. 3 lit. a))	najlepsze oszacowanie, w km ² 120 500 km² zakres, w km ² (nieobowiązkowo)
10.2.1.2. Orientacyjne mapy potencjalnych obszarów objętych środkami odbudowy (art. 15 ust. 3 lit. a))	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki Objaśnienia symboli - obszar opracowania części lądowej KPOZP - obszar odbudowy
10.2.2. Osiągnięcie trendu wzrostowego populacji owadów zapylających po 2030 r. (art. 10 ust. 1)	
10.2.2.1. Orientacyjna całkowita powierzchnia objęta środkami odbudowy	Najlepsze oszacowanie lub zakres, w km² a) do 2040 r. (nieobowiązkowo) b) do 2050 r. 120 500 km²
10.2.2.2. Orientacyjne mapy potencjalnych obszarów objętych środkami odbudowy (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki a) do 2040 r. b) do 2050 r.
Aby uzupełnić informacje na temat środków istotnych dla tego celu, należy skorzystać z części C	

Część C – Środki

Środek odbudowy nr 1 - Ochrona i odbudowa siedlisk dzikich owadów zapylających na obszarach wykorzystywanych rolniczo

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)

W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:

14.1. Informacje podstawowe

14.1.1. Nazwa środka	a) Ochrona i odbudowa siedlisk dzikich owadów zapylających na obszarach wykorzystywanych rolniczo b) Zapylacze_C01
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)

14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (2027-2038)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Poprawa jakości siedlisk poprzez zachowanie i utrzymanie miedz, zadrzewień śródpolnych, pasów kwietnych, łąk, oczek wodnych i innych elementów krajobrazu rolniczego sprzyjających zapylaczom (w tym np. zwiększenie minimalnej liczby wysiewanych gatunków roślin, zwiększenie powierzchni zajmowanej przez nieużytki, rośliny pyłko- i nektarodajne, przekształcenia gruntu ornego w użytek zielony poprzez wysianie mieszanki łąkowych roślin wieloletnich (preferowane są mieszanki typowe dla danego siedliska). Istotna jest także realizacja działań zmierzających do usuwania inwazyjnych gatunków obcych i zaniechanie promowania gatunków ekspansywnych i inwazyjnych (niezaliczanych do IGO – np. przegorzanów <i>Echinops</i> spp.). Wprowadzenie zaleceń dotyczących gospodarowania gruntami rolnymi uwzględniających aktualną wiedzę naukową dotyczącą dzikich owadów zapylających. Promowanie upraw gatunków i odmian wieloletnich (bylin) m.in.: krwawnica pospolita <i>Lythrum salicaria</i>, wierzbowka kiprzyca <i>Chamaenerion angustifolium</i>, łyszczec wiechowaty <i>Gypsophila paniculata</i>, ślaz zygmarek <i>Malva alcea</i>, ślazówka turyngska <i>Lavatera thuringiaca</i>, wielosił błękitny <i>Polemonium coeruleum</i> oraz żywokost lekarski <i>Symphytum officinale</i>. Promowanie nasadzeń drzew, krzewów i roślin miododajnych świadczących usługi ekosystemowe. Opracowanie dobrych praktyk wskazujących metodykę oraz cele zachowania i zwiększania różnorodności gatunków owadów zapylających w ekosystemach rolniczych. Przygotowanie poradnika dobrych praktyk zawierającego rekomendowane działania wspierające bioróżnorodność na gruntach rolnych wraz z promowaniem rozwiązań takich jak pozostawianie fragmentów sprzyjających gniazdowaniu zapylaczy, stosowanie naturalnych metod kontroli roślinności (np. wypas) oraz ograniczanie stosowania herbicydów. Aktualizacja programów i materiałów doradczych w zakresie ochrony zapylaczy w rolnictwie w oparciu o najnowszą wiedzę naukową. Wydanie publikacji poświęconej owadom zapylającym w krajobrazie rolniczym, obejmującej charakterystykę gatunków, bazę pokarmową, wymagania

	siedliskowe, dobre praktyki rolnicze oraz identyfikację zagrożeń dla zapylaczy na gruntach rolnych.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel art. 10, art. 11 b) cel częściowy 4.7, 10.1, 11.1 W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym. Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk 4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. Poprawa stanu siedlisk 5.2. Przywrócenie obszaru siedlisk 5.5. Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków 5.7. Uzupełnienie luk informacyjnych 5.8. Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 8 8.1. Brak utraty netto miejskich terenów zieleni 8.2. Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich 8.2. Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni 8.3. Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich Art. 9 9.1. Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r. 9.2. Usuwanie sztucznych barier 9.3. Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych 9.4. Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych Art. 10 10.1. Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających Art. 11 11.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych 11.2.a. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych” 11.2.b. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych” 11.2.c. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności” 11.3. Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego 11.4.a. Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.b. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.c. Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu 11.4.d. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu

	Art. 12 12.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych 12.2. Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych 12.3.a. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące” 12.3.b. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące” 12.3.c. Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej” 12.3.d. Zwiększenie wskaźnika „tęczność obszarów leśnych” 12.3.e. Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego” 12.3.f. Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew” 12.3.g. Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew” Art. 13 13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej)
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MA01 – Zapobieganie przekształcaniu siedlisk naturalnych i półnaturalnych oraz siedlisk gatunków w grunty rolne MA02 – Przywracanie niewielkich elementów krajobrazu na gruntach rolnych MA03 – Utrzymanie istniejących ekstensywnych praktyk rolniczych i elementów krajobrazu rolniczego MA05 – Dostosowanie koszenia, wypasu i innych równoważnych działań rolniczych (np. wypalania) MA06 – Zaprzestanie koszenia, wypasu i innych równoważnych czynności rolniczych (np. wypalania) MA07 – Przywrócenie siedlisk rolniczych wymienionych w załączniku I M01 – Przywrócenie innych (nie rolniczych) siedlisk na terenach dawnych gruntów rolnych M23 – Edukacja i podnoszenie świadomości b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²) c) nieznane
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki
	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000

14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	— Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią				
	b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)				
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak/nie				
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)					
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.					
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.				
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmowych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				

C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami			
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)			
	Ogółem			
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach				
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013			
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać:			

regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy nr 2 - Ochrona siedlisk dzikich owadów zapylających na obszarach objętych ochroną (parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Ochrona i odbudowa siedlisk dzikich owadów zapylających na obszarach objętych ochroną (parki narodowe, rezerваты przyrody, obszary Natura 2000) b) Zapylacze_C02
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmy i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmy i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)

14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić RRRR–RRRR)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Głównym celem środka jest realizacja działań ujętych w dokumentach planistycznych dla parków narodowych, rezerwatów przyrody oraz obszarów sieci Natura 2000 mających na celu poprawę stanu ochrony typów siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków. Środek obejmuje przegląd obowiązujących dokumentów planistycznych obszarów chronionych i decyzji pod kątem uwzględnienia w nich potrzeb ochrony dzikich owadów zapylających oraz ich aktualizację. W planach ochrony i planach zadań ochronnych należy uwzględniać kwestie: - utrzymywania powierzchni oraz utrzymywania lub poprawy wskaźników specyficznej struktury i funkcji siedlisk przyrodniczych będących siedliskami owadów zapylających, stanowiących przedmioty ochrony w Naturze 2000 do stanu dobrego; - usuwania inwazyjnych gatunków obcych (IGO), łącznie z inwazyjnymi gatunkami obcymi nieznajdującymi się aktualnie na listach IGO stwarzających zagrożenie, ale których negatywny wpływ jest lub może być udokumentowany lub zachodzą naukowo uzasadnione obawy co do wystąpienia takiego wpływu w przyszłości; - ograniczenia wydawania zgód (zarówno decyzjami indywidualnymi, jak i w dokumentach planistycznych) na umiejscawianie pasiek pszczoły miodnej w granicach obszarów chronionych; - ograniczenia możliwości zanieczyszczenia światłem, poprzez zezwalanie na umiejscawianie nowych źródeł światła jedynie w miejscach, gdzie brak takiego źródła światła stanowi poważne zagrożenie dla bezpieczeństwa i porządku powszechnego. W ramach środka przewiduje się egzekwowanie obowiązku uwzględniania w decyzjach derogacyjnych i planistycznych potrzeb ograniczania konkurencji między pszczołą miodną i dzikimi zapylaczami poprzez ograniczenie gospodarki pasiecznej na obszarach objętych ochroną rezerwatową i w parkach narodowych.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel art. 10 b) cel cząstkowy 4.1, 4.4, 4.7, 4.10, 11.1, 12.1

	W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów cząstkowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym. Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk 4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. Poprawa stanu siedlisk 5.2. Przywrócenie obszaru siedlisk 5.5. Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków 5.7. Uzupełnienie luk informacyjnych 5.8. Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 8 8.1. Brak utraty netto miejskich terenów zieleni 8.2. Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich 8.2. Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni 8.3. Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich Art. 9 9.1. Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r. 9.2. Usuwanie sztucznych barier 9.3. Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych 9.4. Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych Art. 10 10.1. Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających Art. 11 11.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych 11.2.a. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych” 11.2.b. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych” 11.2.c. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności” 11.3. Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego 11.4.a. Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.b. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.c. Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu 11.4.d. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu Art. 12 12.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych 12.2. Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych 12.3.a. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące” 12.3.b. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące”
--	--

	12.3.c. Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej” 12.3.d. Zwiększenie wskaźnika „łączność obszarów leśnych” 12.3.e. Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego” 12.3.f. Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew” 12.3.g. Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew” Art. 13 13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej)
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków M02 – Przywrócenie innych siedlisk (nie leśnych) M03 – Ekologiczna konserwacja i zarządzanie (rzeki) M04 – Przywracanie (poprawa i odtwarzanie) naturalnych torfowisk M05 – Przywracanie lub ponowne nawadnianie gleb organicznych (osuszonych torfowisk) wykorzystywanych w rolnictwie, leśnictwie lub wydobyciu torfu M06 – Przywracanie (poprawa i odtwarzanie) naturalnych terenów podmokłych (innych niż torfowiska) MA01 – Zapobieganie przekształcaniu siedlisk naturalnych i półnaturalnych oraz siedlisk gatunków w grunty rolne MA03 – Utrzymanie istniejących ekstensywnych praktyk rolniczych i elementów krajobrazu rolniczego MA04 – Przywrócenie odpowiednich praktyk rolniczych w celu przeciwdziałania porzucaniu gruntów, w tym koszenie, wypas, wypalanie lub równoważne środki MA05 – Dostosowanie koszenia, wypasu i innych równoważnych działań rolniczych (np. wypalania) MA06 – Zaprzestanie koszenia, wypasu i innych równoważnych czynności rolniczych (np. wypalania) MA07 – Przywrócenie siedlisk rolniczych wymienionych w załączniku I MB01 – Zapobieganie przekształcaniu siedlisk (pół)naturalnych w lasy oraz lasów (pół)naturalnych w intensywne plantacje leśne MB05 – Dostosowanie/zmiana praktyk gospodarki leśnej i eksploatacji lasów MB08 – Przywrócenie siedlisk leśnych wymienionych w załączniku I i innych siedlisk leśnych KTM14 – Badania, poszerzanie bazy wiedzy, zmniejszanie niepewności MI01 – Wczesne wykrywanie i szybkie zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych budzących obawy Unii MI02 – Zarządzanie, kontrola lub zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych budzących obawy Unii, które zadomowiły się na terytorium Unii MI03 – Zarządzanie, kontrola lub eliminacja innych inwazyjnych gatunków obcych MI05 – Zarządzanie problematycznymi gatunkami rodzimymi MS01 – Wzmocnienie populacji gatunków objętych dyrektywami

	MS03 – Przywrócenie siedlisk gatunków objętych dyrektywami dotyczącymi ochrony przyrody MS04 – Przywracanie i zarządzanie gatunkami rodzimymi w ramach przywracania siedlisk MM01 – Zarządzanie siedliskami (innymi niż rolnicze i leśne) w celu spowolnienia, zatrzymania lub odwrócenia procesów naturalnych, które zachodzą bez bezpośredniego lub pośredniego wpływu działalności człowieka lub zmian klimatu M23 – Edukacja i podnoszenie świadomości M28 – Wyznaczanie i skuteczne zarządzanie obszarami ściśle chronionymi b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²) c) nieznanne
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak/nie
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.	
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.

		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmowych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			

14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy Nr 3 - Włączenie terenów infrastruktury liniowej i im towarzyszących w system "zielonej infrastruktury" dla dzikich owadów zapylających

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Włączenie terenów infrastruktury liniowej i im towarzyszących w system "zielonej infrastruktury" dla dzikich owadów zapylających b) Zapylacze_C03
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)
14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję.

	a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić RRRR–RRRR)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Celem środka jest włączenie terenów technicznej infrastruktury liniowej i im towarzyszących, m. in. poboczy autostrad, pasów przydrożnych, przejść dla zwierząt, terenów MOP, skarp nasypów drogowych i kolejowych, infrastruktury kolejowej, wałów przeciwpowodziowych, w system "zielonej infrastruktury" dla dzikich owadów zapylających. W ramach środka zostaną zaktualizowane zapisy „Wytycznych zakładania i utrzymania zieleni przydrożnej na potrzeby Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad” (wydanych w styczniu 2013 r.) w zakresie zapewnienia ciągłości i zróżnicowania bazy pokarmowej owadów zapylających, opartej na doborze gatunków roślin odpowiadającym wymaganiom różnych grup zapylaczy, a tym samym wpływających na zwiększenie różnorodności biologicznej. Opracowanie i wdrożenie do powszechnej praktyki stosowania w działaniach utrzymaniowych standardów dobrych praktyk w zarządzaniu zielenią przytorzy, obejmujących m.in.: koszenie selektywne i etapowe, ograniczenie stosowania herbicydów, czasowe pozostawianie pasów i płątów nieskosszonej roślinności jako ostoisk pokarmowych i miejsc rozwoju, pozostawienie przytorzy do spontanicznej sukcesji roślin z najbliższej okolicy, obsiewanie lub obsadzanie jedynie obszarów, które trzeba zabezpieczyć przed osuwaniem gruntu jak. np. skarpy (wykorzystywanie rodzimych gatunków traw oraz roślin nektarodajnych). Opracowanie i wdrożenie do stosowania poradnika zarządzania zielenią przydrożną w kontekście ochrony owadów zapylających zawierającego rekomendacje dotyczące doboru rodzimych gatunków roślin, zasad wysiewu i nasadzeń dostosowanych do siedliska, optymalnych terminów i częstotliwości koszenia (w tym koszenia mozaikowego), ograniczania stosowania herbicydów oraz minimalizowania dodatkowych presji, takich jak oświetlenie. Opracowanie i wdrożenie do stosowania standardów dobrych praktyk w zarządzaniu zielenią wałów przeciwpowodziowych, obejmujących m.in.: koszenie selektywne i etapowe, unikanie koszenia w newralgicznych okresach dla zapylaczy, ograniczenie stosowania herbicydów, czasowe pozostawianie pasów i płątów nieskosszonej roślinności jako ostoisk pokarmowych i miejsc rozwoju.

	Przygotowanie wytycznych dla regionalnych dyrekcji ochrony środowiska dot. uwzględnienia dzikich zapylaczy (w tym migracji) w procesie projektowania i uzgadniania przejść dla zwierząt.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel art. 10 b) cel cząstkowy 4.7, 4.10, 8.1, 8.2, 11.2 <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów cząstkowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk 4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. Poprawa stanu siedlisk 5.2. Przywrócenie obszaru siedlisk 5.5. Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków 5.7. Uzupełnienie luk informacyjnych 5.8. Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 8 8.1. Brak utraty netto miejskich terenów zieleni 8.2. Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich 8.2. Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni 8.3. Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich Art. 9 9.1. Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r. 9.2. Usuwanie sztucznych barier 9.3. Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych 9.4. Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych Art. 10 10.1. Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających Art. 11 11.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych 11.2.a. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych” 11.2.b. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych” 11.2.c. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności” 11.3. Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego 11.4.a. Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.b. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.c. Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu

	11.4.d. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu</i> Art. 12 12.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych</i> 12.2. <i>Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych</i> 12.3.a. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące”</i> 12.3.b. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące”</i> 12.3.c. <i>Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej”</i> 12.3.d. <i>Zwiększenie wskaźnika „tęczość obszarów leśnych”</i> 12.3.e. <i>Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego”</i> 12.3.f. <i>Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew”</i> 12.3.g. <i>Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew”</i> Art. 13 13.1. <i>Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew</i>
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej)
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków M14 – Zazielenianie szlaków transportowych / infrastruktury M16 – Zazielenianie przestrzeni publicznych M17 – Poprawa jakości ekosystemów MS01 – Wzmocnienie populacji gatunków objętych dyrektywami MS04 – Przywracanie i zarządzanie gatunkami rodzimymi w ramach przywracania siedlisk MM01 – Zarządzanie siedliskami (innymi niż rolnicze i leśne) w celu spowolnienia, zatrzymania lub odwrócenia procesów naturalnych, które zachodzą bez bezpośredniego lub pośredniego wpływu działalności człowieka lub zmian klimatu M29 – Inne środki wspomagające i wspierające b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²) c) nieznane
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki
	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000

14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	— Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią				
	b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)				
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak/nie				
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)					
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.					
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.				
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmowych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				

C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami			
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)			
	Ogółem			
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach				
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013			
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać:			

regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy Nr 4 - Zachowanie siedlisk dzikich owadów zapylających na obszarach zalesionych (w tym siedlisk pod elektroenergetycznymi liniami przesyłowymi)

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Zachowanie i odbudowa siedlisk dzikich owadów zapylających na obszarach zalesionych (w tym siedlisk pod elektroenergetycznymi liniami przesyłowymi) b) Zapylacze_C04
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmy i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmy i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)

14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję. a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić RRRR–RRRR)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Wprowadzenie w dokumentach wewnętrznych PGL LP (uzupełnienie) wytycznych uwzględniających aktualną wiedzę naukową dotyczącą dzikich owadów zapylających. Opracowanie i wdrożenie wytycznych i dobrych praktyk wskazujących sposoby, zachowania i zwiększenia różnorodności gatunków owadów zapylających w ekosystemach leśnych i nieleśnych. Poprawa jakości siedlisk przez działania zmierzające do ograniczenia występowania inwazyjnych gatunków obcych, poprawa stanu siedlisk wymienianych w Czerwonej Liście Siedlisk, zachowanie i utrzymanie naturalnych polan, łąk, wrzosowisk i halizn etc. Opracowanie i wdrożenie wytycznych DGLP do zagospodarowania terenu przy obiektach kubaturowych PGL LP (np. budynki nadleśnictw, leśniczówki, ośrodki, zakłady etc.), uwzględniających wprowadzanie zasad kształtowania krajobrazu i potrzeb ograniczenia zanieczyszczenia światłem. Opracowanie poradnika dobrych praktyk zawierającego rekomendowane działania wspierające bioróżnorodność w pasach technicznych infrastruktury liniowej w terenach leśnych dla operatorów sieci elektroenergetycznych. Prowadzenie na terenach pod liniami przesyłowymi, będących własnością Skarbu Państwa w zarządzie PGL LP, działań na rzecz ochrony dzikich owadów zapylających (wyznaczanie stref sprzyjających pszczołom ziemnym poprzez pozostawianie fragmentów powierzchni z luźną, piaszczystą lub gliniastą glebą odpowiednią do zakładania gniazd; wykorzystywanie naturalnych metod kontroli roślinności, takich jak wypas ograniczający potrzebę mechanicznej ingerencji; preferowanie cięcia roślinności zamiast jej zaorywania, aby minimalizować zakłócenia siedlisk i chronić faunę glebową; wprowadzenie ograniczenia stosowania herbicydów pod liniami energetycznymi, by chronić zapylacze i inne organizmy zależne od lokalnej bioróżnorodności). Zakres działań powinien być ustalany przez operatora sieci elektroenergetycznych z właściwą jednostką organizacyjną PGL LP. Aktualizacja Zarządzenia DGLP „Program ochrony owadów zapylających w ekosystemach leśnych, ze szczególnym

	ukierunkowaniem pszczołowatych, realizowany na gruntach będących w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe” o aktualną wiedzę naukową. Wprowadzanie do środowiska i propagowanie drzew i krzewów świadczących usługi dla zapylaczy. Wydanie publikacji „Owady zapylające w lasach” (określenie grup taksonomicznych owadów związanych z szeroko rozumianymi ekosystemami leśnymi, wskazanie gatunków roślin stanowiących bazę żerową, wskazanie dogodnych siedlisk wykorzystywanych przez owady i najlepsze praktyki dla nich, identyfikacja zagrożeń dla owadów zapylających na obszarach w zarządzie Państwowego Gospodarstwa Leśnego Lasy Państwowe).
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel art. 10 b) cel częściowy 4.7, 12.1 <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. <i>Poprawa stanu siedlisk</i> 4.4. <i>Przywrócenie obszaru siedlisk</i> 4.7. <i>Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków</i> 4.9. <i>Uzupełnienie luk informacyjnych</i> 4.10. <i>Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk</i> 4.11.–4.12. <i>Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu</i> Art. 5 5.1. <i>Poprawa stanu siedlisk</i> 5.2. <i>Przywrócenie obszaru siedlisk</i> 5.5. <i>Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków</i> 5.7. <i>Uzupełnienie luk informacyjnych</i> 5.8. <i>Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk</i> 5.9.–5.10. <i>Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu</i> Art. 8 8.1. <i>Brak utraty netto miejskich terenów zieleni</i> 8.2. <i>Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> 8.2. <i>Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni</i> 8.3. <i>Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> Art. 9 9.1. <i>Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r.</i> 9.2. <i>Usuwanie sztucznych barier</i> 9.3. <i>Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych</i> 9.4. <i>Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych</i> Art. 10 10.1. <i>Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających</i> Art. 11 11.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych</i> 11.2.a. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych”</i> 11.2.b. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych”</i> 11.2.c. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności”</i>

	11.3. Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego 11.4.a. Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.b. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.c. Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu 11.4.d. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu Art. 12 12.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych 12.2. Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych 12.3.a. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące” 12.3.b. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące” 12.3.c. Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej” 12.3.d. Zwiększenie wskaźnika „tęczość obszarów leśnych” 12.3.e. Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego” 12.3.f. Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew” 12.3.g. Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew” Art. 13 13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej)
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MB05 – Dostosowanie/zmiana praktyk gospodarki leśnej i eksploatacji lasów MS03 – Przywrócenie siedlisk gatunków objętych dyrektywami dotyczącymi ochrony przyrody MS04 – Przywracanie i zarządzanie gatunkami rodzimymi w ramach przywracania siedlisk MM01 – Zarządzanie siedliskami (innymi niż rolnicze i leśne) w celu spowolnienia, zatrzymania lub odwrócenia procesów naturalnych, które zachodzą bez bezpośredniego lub pośredniego wpływu działalności człowieka lub zmian klimatu M23 – Edukacja i podnoszenie świadomości b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²) c) nieznanie

14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki				
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)				
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak/nie				
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)					
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.					
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.				
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				

B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				

14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)

14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach
--

14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy Nr 5 - Ograniczenie negatywnego wpływu hodowli pszczoły miodnej na populacje dzikich zapylaczy

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Ograniczenie negatywnego wpływu hodowli pszczoły miodnej na populacje dzikich zapylaczy b) Zapylacze_C05
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmy i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmy i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)
14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję.

	a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić RRRR–RRRR)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Wprowadzenie obowiązku rejestracji pasiek niezależnie od wielkości i przeznaczenia, a także wzmocnienie procedur egzekwowania i weryfikowania rejestracji pasiek. Wprowadzenie regulacji dot. maksymalnego dopuszczalnego zagęszczenia uli w miastach. Zmniejszenie liczby pasiek na dachach budynków powyżej 2 kondygnacji, likwidacja pasiek na dachach instytucji publicznych przez niekontynuowanie dalszych umów oraz zachęcanie do wypowiedzania takich umów przez podmioty prywatne. Uwzględnienie w decyzjach derogacyjnych i planistycznych ograniczania konkurencji między pszczołą miodną i dzikimi zapylaczami poprzez ograniczenie gospodarki pasiecznej na obszarach objętych ochroną rezerwatową i w parkach narodowych. Stopniowe ukierunkowanie polskiego pszczelarstwa na hodowlę lokalnie przystosowanych odmian pszczół miodnych. Powiększenie obecnych obszarów ochrony rodzimych podgatunków i zaostreżenie kontroli utrzymywanych tam podgatunków pszczół. Ograniczenie sprowadzania do hodowli obcych genetycznie matek pszczelich. Kontrola liczebności populacji hodowlanych pszczoły miodnej na obszarach występowania dzikożyjących rodzin pszczoły miodnej. Edukacja pszczelarzy i społeczeństwa na temat wpływu hodowlanych owadów użytkowych na bioróżnorodność, promocja dobrych praktyk pszczelarskich. Zwiększenie wymiaru godzinowego zajęć z zakresu chorób pszczół i gospodarki pasiecznej wraz z modyfikacją dot. wpływu na dzikie owady zapylające (uczelnie weterynaryjne).
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel art. 10 b) cel częściowy 4.7, 11.1, 12.1 W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym. Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych

	4.10. <i>Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk</i> 4.11.–4.12. <i>Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu</i> Art. 5 5.1. <i>Poprawa stanu siedlisk</i> 5.2. <i>Przywrócenie obszaru siedlisk</i> 5.5. <i>Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków</i> 5.7. <i>Uzupełnienie luk informacyjnych</i> 5.8. <i>Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk</i> 5.9.–5.10. <i>Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu</i> Art. 8 8.1. <i>Brak utraty netto miejskich terenów zieleni</i> 8.2. <i>Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> 8.2. <i>Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni</i> 8.3. <i>Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> Art. 9 9.1. <i>Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r.</i> 9.2. <i>Usuwanie sztucznych barier</i> 9.3. <i>Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych</i> 9.4. <i>Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych</i> Art. 10 10.1. <i>Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających</i> Art. 11 11.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych</i> 11.2.a. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych”</i> 11.2.b. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych”</i> 11.2.c. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności”</i> 11.3. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego</i> 11.4.a. <i>Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami</i> 11.4.b. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami</i> 11.4.c. <i>Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu</i> 11.4.d. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu</i> Art. 12 12.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych</i> 12.2. <i>Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych</i> 12.3.a. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące”</i> 12.3.b. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące”</i> 12.3.c. <i>Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej”</i> 12.3.d. <i>Zwiększenie wskaźnika „łączność obszarów leśnych”</i> 12.3.e. <i>Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego”</i> 12.3.f. <i>Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew”</i> 12.3.g. <i>Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew”</i> Art. 13
--	---

	13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej)
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MF03 – Ograniczanie wpływu sportów na świeżym powietrzu, rekreacji i wypoczynku MG13 – Inne środki związane z eksploatacją gatunków MI05 – Zarządzanie problematycznymi gatunkami rodzimymi MI06 – Kontrolowanie i zwalczanie chorób roślin i zwierząt, patogenów i szkodników M23 – Edukacja i podnoszenie świadomości M24 – Przyjmowanie nowych polityk i przepisów b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²) c) nieznane
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak/nie
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.	
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie

do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)		III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.			
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie			

	III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	
--	--

Środek odbudowy Nr 6 - Ograniczenie wpływu inwazyjnych gatunków obcych (IGO) na dzikie owady zapylające

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Ograniczenie wpływu inwazyjnych gatunków obcych (IGO) na dzikie owady zapylające b) Zapylacze_C06
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmowych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmowych i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)
14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję.

	a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić RRRR–RRRR)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Weryfikacja i aktualizacja listy IGO występujących na terenie Polski, które mogą stwarzać zagrożenie dla owadów zapylających, oraz zidentyfikowanie wśród nich gatunków o największym wpływie (priorytetowych do zwalczania). Opracowanie metod eliminacji bądź ograniczania szerszenia żółtonogiego <i>Vespa velutina</i>, <i>Megachile sculpturalis</i> i innych gatunków obcych (inwazyjnych) do zastosowania po ich stwierdzeniu na terenie Polski. Opracowanie i wdrożenie krajowego systemu monitoringu pojawu szerszenia żółtonogiego (i innych gatunków obcych/inwazyjnych) Wprowadzenie do regulaminów wfośigw i NFOSiGW jednoznacznego zakazu finansowania działań promujących wprowadzanie gatunków obcych i inwazyjnych oraz stworzenie pozytywnej listy gatunków rodzimych. W naborach do programów wprowadzenie kryteriów (negatywnych) dotyczących gatunków obcych i inwazyjnych.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel art. 10 b) cel częściowy 11.1, 12.1 <i>W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów częściowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym.</i> Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk 4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. Poprawa stanu siedlisk 5.2. Przywrócenie obszaru siedlisk 5.5. Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków 5.7. Uzupełnienie luk informacyjnych 5.8. Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 8

	8.1. <i>Brak utraty netto miejskich terenów zieleni</i> 8.2. <i>Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> 8.2. <i>Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni</i> 8.3. <i>Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich</i> Art. 9 9.1. <i>Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r.</i> 9.2. <i>Usuwanie sztucznych barier</i> 9.3. <i>Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych</i> 9.4. <i>Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych</i> Art. 10 10.1. <i>Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających</i> Art. 11 11.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych</i> 11.2.a. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych”</i> 11.2.b. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych”</i> 11.2.c. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności”</i> 11.3. <i>Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego</i> 11.4.a. <i>Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami</i> 11.4.b. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami</i> 11.4.c. <i>Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu</i> 11.4.d. <i>Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu</i> Art. 12 12.1. <i>Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych</i> 12.2. <i>Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych</i> 12.3.a. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące”</i> 12.3.b. <i>Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące”</i> 12.3.c. <i>Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej”</i> 12.3.d. <i>Zwiększenie wskaźnika „łączność obszarów leśnych”</i> 12.3.e. <i>Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego”</i> 12.3.f. <i>Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew”</i> 12.3.g. <i>Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew”</i> Art. 13 13.1. <i>Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew</i>
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej)
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	

14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków MI01 – Wczesne wykrywanie i szybkie zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii MI02 – Zarządzanie, kontrola lub zwalczanie inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii, które zadomowiły się na terytorium Unii MI03 – Zarządzanie, kontrola lub eliminacja innych inwazyjnych gatunków obcych M23 – Edukacja i podnoszenie świadomości b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²) c) nieznanne
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak/nie
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.	
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR) do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.

		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmowych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			
14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			

14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.

Środek odbudowy Nr 7 - Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie roli dzikich owadów zapylających, zagrożeń i sposobów wspierania ich populacji

14. Środki, o których mowa w art. 15 ust. 3 lit. c)	
W odniesieniu do każdego środka należy wypełnić następujące sekcje:	
14.1. Informacje podstawowe	
14.1.1. Nazwa środka	a) Zwiększenie świadomości społecznej w zakresie roli dzikich owadów zapylających, zagrożeń i sposobów wspierania ich populacji b) Zapylacze_C07
14.1.2. Dany główny rodzaj ekosystemu	Należy wskazać jeden ekosystem z listy kodowej rodzajów ekosystemów. a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmy i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.3. Inne dane rodzaje ekosystemów (nieobowiązkowo)	(można wybrać więcej niż jedną odpowiedź) a) ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych) b) ekosystemy użytków zielonych c) ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne d) ekosystemy lasów i terenów zalesionych e) ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów f) ekosystemy obszarów skalistych, wydmy i słabo porośniętych roślinnością g) ekosystemy gruntów uprawnych h) ekosystemy miejskie i) ekosystemy morskie j) inne ekosystemy
14.1.4. Skala planowania	Należy wskazać odpowiedni poziom (należy wybrać jeden): a) krajowy b) niższy niż krajowy – NUTS1 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS1 z listy kodowej) c) niższy niż krajowy – NUTS2 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS2 z listy kodowej) d) lokalny – NUTS3 (należy wybrać co najmniej jeden region NUTS3 z listy kodowej) e) transgraniczny (należy wybrać co najmniej jedno państwo z listy kodowej, aby wskazać inne zaangażowane państwo lub państwa członkowskie) Ponadto w celu przekazania dodatkowych informacji (nieobowiązkowo): pole na dowolny tekst (sugerowana długość maks. 3 000 znaków)
14.1.5. Obecny stan wdrażania	Należy wybrać jedną z poniższych opcji. Jeżeli stan wdrażania różni się w poszczególnych obszarach, można wybrać więcej niż jedną opcję.

	a) etap planowania b) przyjęty plan c) trwające wdrażanie d) wdrożono już w przeszłości, ale w latach 2020–2024 nie osiągnięto jeszcze w pełni zamierzonych skutków lub usunięto bariery dla łączności wód powierzchniowych
14.2. Informacje na temat terminu wdrożenia	
14.2.1. Ramy czasowe wdrożenia środka	Należy wskazać jedną z następujących opcji: a) środek obejmuje jedynie okres do dnia 30 czerwca 2032 r. (art. 15 ust. 2) b) środek obejmuje okres do 2040 r. lub 2050 r. (art. 15 ust. 1) wraz z terminami pośrednimi dotyczącymi celów i obowiązków określonych w odpowiednim artykule lub odpowiednich artykułach c) środek obejmuje jedynie konkretny okres inny niż wyżej wymienione (określić RRRR–RRRR)
14.3. Opis celów i obowiązków oraz wkład w ich osiągnięcie i wypełnianie	
14.3.1. Opis środka	Opracowanie i wdrożenie dobrych praktyk w zarządzaniu zielenią miast obejmujących m.in. zwiększenie liczby skupisk roślinności pożytecznej dla owadów zapylających (roślinność kontrolowana (sadzona/wysiewana), roślinność bogata w gatunki nektarodajne, żywicielskie), utrzymywanie terenów zielonych (m.in. sposób oraz liczba koszeń w tym koszenia kołnierzowe, mozaikowe itp, ograniczenie stosowania pestycydów – w tym herbicydów, fungicydów i insektycydów) wraz z listą rodzimych roślin drzewiastych (drzewa, krzewy, krzewinki) i zielnych (głównie bylin) korzystnych dla zapylaczy oraz wykazem roślin inwazyjnych (zarówno roślin zielnych i drzewiastych). Stworzenie ogólnodostępnej strony internetowej prezentującej przyjazne praktyki ochrony dzikich zapylaczy oraz praktyczne wytyczne dla różnych szczebli administracji i mieszkańców, wspierającej wdrażanie działań pro-zapylaczowych w przestrzeni publicznej i prywatnej. Opracowanie przystępnych poradników online (np. jak kosić, jak projektować zieleń, jak zakładać łąki, jak tworzyć balkony dla zapylaczy). Kampanie informacyjne w social mediach i lokalnych mediach (infografiki, krótkie wideo). Webinary i szkolenia dla urzędników, zarządców zieleni, szkół i mieszkańców. Materiały do pobrania: plakaty, checklisty roślin przyjaznych pszczołom i rodzimy bądź będących archeofitami, gotowe wytyczne dla gmin Włączenie treści o dzikich zapylaczach do podstawy programowej na różnych etapach edukacji (rola, zagrożenia, dobre praktyki). Opracowanie scenariuszy zajęć, kart pracy i materiałów multimedialnych dla nauczycieli. Organizacja warsztatów, konkursów i projektów szkolnych dotyczących tworzenia siedlisk dla zapylaczy (łąki, ogrody szkolne). Wprowadzenie praktycznych modułów i szkoleń w programach kształcenia na poziomie średnim i wyższym, na kierunkach związanych z zielenią, rolnictwem, urbanistyką, architekturą krajobrazu. Szkolenia dla nauczycieli i wykładowców, aby mogli aktualizować swoją wiedzę i wdrażać ją w programie nauczania.
14.3.2. Wkład w osiągnięcie celów i wypełnianie obowiązków	a) cel art. 10 b) cel cząstkowy 4.9

	W poniższym tekście przedstawiono listę kodową artykułów i celów cząstkowych, które należy zastosować w polach odpowiadającym lit. a) i b) i które jako takie nie zostaną zawarte w akcie delegowanym. Art. 4 4.1. Poprawa stanu siedlisk 4.4. Przywrócenie obszaru siedlisk 4.7. Poprawa jakości, ilości i łączności siedlisk gatunków 4.9. Uzupełnienie luk informacyjnych 4.10. Poprawa łączności pomiędzy typami siedlisk 4.11.–4.12. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 5 5.1. Poprawa stanu siedlisk 5.2. Przywrócenie obszaru siedlisk 5.5. Poprawa jakości i ilości siedlisk gatunków 5.7. Uzupełnienie luk informacyjnych 5.8. Poprawa spójności ekologicznej i łączności pomiędzy typami siedlisk 5.9.–5.10. Dążenie do zapobiegania znacznemu pogorszeniu Art. 8 8.1. Brak utraty netto miejskich terenów zieleni 8.2. Brak utraty netto pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich 8.2. Zwiększenie powierzchni miejskich terenów zieleni 8.3. Zwiększenie pokrycia koronami drzew na obszarach miejskich Art. 9 9.1. Przywrócenie co najmniej 25 000 km rzek do stanu swobodnego przepływu w Unii do 2030 r. 9.2. Usuwanie sztucznych barier 9.3. Poprawa naturalnych funkcji równin zalewowych 9.4. Utrzymanie naturalnej łączności rzek oraz naturalnych funkcji równin zalewowych Art. 10 10.1. Zwiększenie różnorodności oraz liczebności owadów zapylających Art. 11 11.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach rolniczych 11.2.a. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „liczebność motyli na użytkach zielonych” 11.2.b. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „zasoby węgla organicznego w glebach mineralnych gruntów uprawnych” 11.2.c. Dążenie do zwiększenia wskaźnika „odsetek gruntów rolnych z elementami krajobrazu o wysokiej różnorodności” 11.3. Dążenie do zwiększenia wskaźnika liczebności pospolitych ptaków krajobrazu rolniczego 11.4.a. Dążenie do przywrócenia gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.b. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych wykorzystywanych w rolnictwie będących osuszonymi torfowiskami 11.4.c. Dążenie do ponownego nawadniania obszarów wydobywania torfu 11.4.d. Dążenie do ponownego nawadniania gleb organicznych będących osuszonymi torfowiskami w ramach użytkowania gruntów innego niż użytkowanie rolnicze i wydobywanie torfu Art. 12 12.1. Zwiększenie różnorodności biologicznej w ekosystemach leśnych 12.2. Zwiększenie wskaźnika liczebności pospolitych ptaków leśnych 12.3.a. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe stojące” 12.3.b. Zwiększenie wskaźnika „drzewa martwe leżące”
--	---

	12.3.c. Zwiększenie wskaźnika „udział lasów o strukturze różnowiekowej” 12.3.d. Zwiększenie wskaźnika „łączność obszarów leśnych” 12.3.e. Zwiększenie wskaźnika „zasoby węgla organicznego” 12.3.f. Zwiększenie wskaźnika „odsetek lasów, w których dominują rodzime gatunki drzew” 12.3.g. Zwiększenie wskaźnika „różnorodność gatunków drzew” Art. 13 13.1. Zasadzenie co najmniej trzech miliardów dodatkowych drzew
14.3.3. Presje, których dotyczy środek (nieobowiązkowo)	Należy wskazać co najmniej jedną presję z listy kodowej presji (z dyrektywy siedliskowej, ramowej dyrektywy wodnej, dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej)
14.4. Jednolity opis środków	
Jednolity opis środków opiera się na dokumencie towarzyszącym „Typologia środków”. W odniesieniu do każdego środka określonego w sekcji 14.1.1 należy wybrać co najmniej jeden odpowiedni rodzaj środków.	
14.4.1. Jednolity opis środków (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) należy wskazać co najmniej jeden rodzaj środków z listy kodowej rodzajów środków M23 – Edukacja i podnoszenie świadomości b) w przypadku środków ukierunkowanych na działania określone w art. 4 lub 5 należy wskazać co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk (nieobowiązkowo)
14.5. Informacje przestrzenne	
14.5.1. Szacunkowa powierzchnia lub długość objęta środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Należy wskazać lit. a) i b) lub c). a) najlepsze oszacowanie lub zakres b) należy wybrać jednostkę (km lub km²) c) nieznanie
14.5.2. Orientacyjna mapa potencjalnych obszarów objętych środkiem (art. 15 ust. 3 lit. a)) (nieobowiązkowo)	Informacje geoprzestrzenne przedstawione na poziomie jednostek NUTS 3, siatki 10x10 km lub wyodrębnione wieloboki
14.5.3. Położenie względem sieci Natura 2000 (art. 15 ust. 3 lit. c))	a) Należy wybrać jedną opcję z następującej listy kodowej: — Środki planuje się wdrożyć w obrębie sieci Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć poza siecią Natura 2000 — Środki planuje się wdrożyć zarówno w obrębie sieci Natura 2000, jak i poza nią b) Lista kodowa obszaru (obszarów) Natura 2000, na które środek ma wpływ (nieobowiązkowo)
14.5.4. Program dostosowany do potrzeb w regionach najbardziej oddalonych, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 3 lit. o))	tak/ nie
14.6. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (art. 15 ust. 3 lit. u)) (nieobowiązkowo)	
Wymienione poniżej informacje można podać w odniesieniu do każdego środka wskazanego w sekcji 14.1.1, a wszystkie pola są nieobowiązkowe. Informacje podane w tej sekcji można wykorzystać do wypełnienia informacji finansowych w części A.	
14.6.1. Szacowane potrzeby w zakresie finansowania (EUR)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie

do celów wdrożenia środka (nieobowiązkowo)		II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy podać wymienione poniżej informacje (w EUR). Jeżeli w tym miejscu przedstawiono pełne informacje na poziomie środka, można je wykorzystać do uzupełnienia informacji finansowych w części A.			
		Wydatki jednorazowe/ koszty przedsięwzięć (EUR/rok)		Roczne koszty bieżące (EUR/rok)	
		Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000	Ogółem	Na terenie sieci Natura 2000
A	Koszty horyzontalne środka				
A.1	Monitorowanie i sprawozdawczość				
A.2	Badania naukowe, w tym uzupełnianie luk informacyjnych				
A.3	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
B	Szacunkowe koszty dla ekosystemu objętego środkiem				
B.1	Ekosystemy terenów podmokłych (przybrzeżnych i śródlądowych)				
B.2	Ekosystemy użytków zielonych				
B.3	Ekosystemy rzeczne, jeziorne, aluwialne i nadrzeczne				
B.4	Ekosystemy lasów i terenów zalesionych				
B.5	Ekosystemy wrzosowisk, zarośli i krzewów				
B.6	Ekosystemy obszarów skalistych, wydmych i słabo porośniętych roślinnością				
B.7	Ekosystemy gruntów uprawnych				
B.8	Ekosystemy miejskie				
B.9	Ekosystemy morskie				
B.10	Inne ekosystemy				
C	Inne koszty niezwiązane z określonymi ekosystemami				
C.1	Inne (pole(-a) na dowolny tekst, każdy tekst maks. 100 znaków)				
	Ogółem				
14.6.2. Szacowane wsparcie finansowe dla zainteresowanych stron, na które mają wpływ środki odbudowy lub inne nowe obowiązki wynikające z wdrażania rozporządzenia (nieobowiązkowo)		I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić: a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)			

14.6.3. Orientacyjne środki planowanego finansowania publicznego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.4. Orientacyjne środki planowanego finansowania prywatnego (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.6.5. Planowane współfinansowanie i finansowanie za pomocą unijnych instrumentów finansowania (nieobowiązkowo)	I. dla okresu od sierpnia 2020 r. do lipca 2024 r. – najlepsze oszacowanie (nieobowiązkowo) II. dla okresu od sierpnia 2024 r. do czerwca 2032 r. – najlepsze oszacowanie III. dla okresu od lipca 2032 r. do grudnia 2050 r. – najlepsze oszacowanie lub zakresy <i>W odniesieniu do każdego z wyżej wymienionych okresów należy przedstawić:</i> a) opis (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków) b) odpowiednio, najlepsze oszacowanie wartości lub zakresu (w EUR)
14.7. Informacje na temat wdrażania środka w ramach innych polityk, w stosownych przypadkach	
14.7.1. Opis środków ochrony i zarządzania, które mają zostać przyjęte w ramach wspólnej polityki rybołówstwa, w stosownych przypadkach (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2)	Należy przedstawić opis na poziomie lit. a) lub b) (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków): a) krajowe środki ochrony i zarządzania b) wspólne rekomendacje w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013
14.7.2. Planowanie środków, które mają zostać przyjęte z zastosowaniem procedury regionalizacji w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (art. 15 ust. 4, art. 18 ust. 2 i 3) (w stosownych przypadkach zgodnie z sekcją 14.7.1)	Jeżeli środek wymaga przedłożenia wspólnych rekomendacji w ramach procedury regionalizacji na podstawie art. 18 rozporządzenia (UE) nr 1380/2013, należy podać: a) przewidywany termin konsultacji z innymi państwami członkowskimi i odpowiednimi komitetami doradczymi (MM.RRRR–MM.RRRR), oraz b) przewidywany termin przedłożenia wszelkich wspólnych rekomendacji (MM.RRRR–MM.RRRR) c) co najmniej jeden typ siedliska z listy kodowej typów siedlisk morskich (nieobowiązkowo) d) co najmniej jeden rodzaj rybołówstwa objęty środkiem (dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków, nieobowiązkowo)
14.7.3. Środek przyjęty w ramach wspólnej polityki rolnej (WPR) (art. 15 ust. 5) (nieobowiązkowo)	Jeżeli środek jest związany z krajowym planem strategicznym WPR, należy przedstawić przegląd wzajemnych zależności między takim środkiem a krajowym planem strategicznym WPR. Dowolny tekst, sugerowana długość maks. 3 000 znaków
14.7.4. Środek w synergii ze środkami planowanymi w	Jeżeli środek pozostaje w synergii ze środkami planowanymi w krajowym planie odbudowy zasobów przyrodniczych co najmniej

krajowych planach odbudowy zasobów przyrodniczych innych państw członkowskich (art. 14 ust. 17)	jednego innego państwa członkowskiego, należy wskazać dane państwo(-a) członkowskie. Należy wybrać co najmniej jedno państwo członkowskie z listy kodowej państw członkowskich.
---	---